

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Olomouc

Inspekční zpráva

Základní škola Olomouc, Hálkova 4

Hálkova 4/335, 772 00 Olomouc

Identifikátor školy: 600 140 181

Zřizovatel: Obec Olomouc, Horní náměstí, 771 27 Olomouc

Školský úřad Olomouc, Wellnerova 25, 779 00 Olomouc

Termín konání komplexní inspekce: 18. září - 22. září 2000

Čj.	133 152/00-05013
Signatura	km2cu101

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Olomouc, Hálkova 4, nabyla v letošním školním roce 2000/2001 na základě vlastní žádosti právní subjektivitu.

Ke dni konání inspekce měla 17 tříd se 455 žáky. Součástí školy je školní družina se čtyřmi odděleními a 92 žáky. Škola sdružuje i školní výdejnu, obědy dováží ze školní jídelny Základní školy Olomouc, Zeyerova ulice.

Výuka probíhá podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2, od třetího ročníku s učebním plánem s rozšířeným vyučováním jazyků čj. 16 333/96-22-21. Žáci, kteří nesplní kritéria výběrového řízení do třetích ročníků, jsou převedeni na jinou základní školu. Ostatní žáci mají ve třetím ročníku možnost výběru mezi anglickým a německým jazykem s tříhodinovou týdenní dotací, od šestého ročníku si volí druhý cizí jazyk mezi angličtinou, francouzštinou a němčinou, rovněž s tříhodinovou týdenní dotací.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Hodnocení kvality vzdělávání

Kontrola a hodnocení kvality vzdělávání byly provedeny v předmětech: cizí jazyk, český jazyk, matematika, pracovní činnosti, ve společenskovedních a přírodovědných předmětech.

Společná zjištění při hodnocení výuky sledovaných předmětů v 1. - 5. ročníku

Týdenní počet hodin kontrolovaných předmětů (český jazyk a matematika) odpovídal počtu hodin stanovených v učebním plánu. Předmětům vyučují učitelé, kteří splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro daný typ školy, určené platnými předpisy, s výjimkou jedné učitelky - vychovatelky. Kvalita výuky nebyla touto skutečností negativně ovlivněna.

Prostorové podmínky pro výuku nejsou vždy vzhledem k vysokým počtům žáků ve třídách optimální. Některé třídy mají zřízeny prostory pro relaxaci. Pracovní místa žáků jsou dobře vybavena a odpovídají antropometrickým požadavkům.

Průběžně doplňovaný fond učebnic obsahově koresponduje se zvoleným vzdělávacím programem. Učitelé mají k dispozici především starší učební pomůcky. Nové pomůcky jsou pořizovány v závislosti na finančních možnostech školy. Školní knihovna obsahuje dostatek titulů dětské a odborné literatury. Knihy určené učebními dokumenty pro společnou četbu jsou v některých třídách žákům volně k dispozici.

Psychohygienické a didaktické požadavky na výuku sledovaných předmětů byly kromě předmětu psaní a čtení dodržovány (tolerování nesprávného držení pera a nevhodného sezení při čtení a psaní). Individuální pracovní tempo bylo respektováno. Střídání přímého vedení a samostatné práce většinou odpovídalo věku žáků a probíranému učivu. Relaxační techniky zařazovali učitelé především v nižších ročnících. Domácí úkoly byly zadávány jednotně. Zařazení předmětů v rozvrhu hodin odpovídalo obecně platným právním předpisům a didaktickým a psychohygienickým zásadám.

Snaha učitelů o rozvoj komunikativních schopností a dovedností žáků byla zaznamenána zejména v hodinách, v nichž byla zařazována skupinová práce a řešení úkolů ve dvojicích.

Personální, materiální a psychohygienické podmínky, interakce a komunikace mají velmi dobrou úroveň.

Český jazyk

Členění učiva do jednotlivých ročníků koresponduje s učebními osnovami. Rozplánování učiva na školní rok někdy neúčelně kopíruje obsah používaných učebnic. V důsledku toho nebylo vždy rozlišeno základní a rozšiřující učivo. Rozvržení slohové a literárněvýchovné části českého jazyka je v některých ročnících pojato schematicky. Psaní jako organická součást českého jazyka nebylo s výjimkou dvou tříd zapisováno do třídní knihy. Na tyto nedostatky bylo vedení školy upozorněno a už v průběhu konání inspekce došlo k nápravě.

Struktura vyučovacích hodin odpovídala věku žáků. Výběr, sled a množství informací byly přiměřené jejich schopnostem a náročnosti učiva. Výuka svým obsahem vhodně směřovala k opakování, procvičování znalostí mluvnického učiva a vysvětlování nových gramatických pojmů. V nejnižších ročnících učitelky nenásilnou formou řídily a koordinovaly spontánní dětské řečové aktivity a vedly žáky k osvojování nové slovní zásoby.

Úvodní motivace měla obvyklou formu seznámení s cílem vyučovací hodiny. Motivačně působila i příjemná pracovní atmosféra, kterou učitelé navozovali pomocí zařazení písně, básně, hanáckého folklóru, soutěže, pochvaly nebo řízeného rozhovoru s žáky na téma blízké jejich životu.

Pozitivní bylo uplatňování diferencovaného a skupinového vyučování dle schopností a tempa práce žáků, prvků činnostního učení a využití metody práce s chybou. Výsledky skupinové práce byly vyhodnocovány učitelem nebo ve spolupráci s žáky, kteří byli vedeni k sebehodnocení. Učitelé dbali na důsledné vysvětlování neznámých pojmů.

Negativem byly metodické chyby při zdůvodňování pravopisných jevů, tolerování nesprávných odpovědí žáků, neefektivní využití času při práci u tabule. V závěru některých hodin učitelé neposkytovali žákům čas na zhodnocení a utřídění nových poznatků.

V sešitech i v žákovských knížkách se objevují pochvaly, prováděná klasifikace má většinou povzbuzující charakter.

Kvalita výuky předmětu český jazyk na prvním stupni je velmi dobrá.

Matematika

Časové rozvržení matematického učiva do jednotlivých ročníků odpovídá osnovám zvoleného vzdělávacího programu. V plánování obsahu učiva se neodrazily změny uvedené v Úpravách a doplňcích pedagogické dokumentace vzdělávacího programu Základní škola schválené MŠMT ČR dne 25. 8. 1998 pod čj. 25018/98-22 s platností od 1. 9. 1998. V některých ročnících je zařazena učební látka překračující rámec osnov pro daný ročník.

Organizace výuky předmětu odpovídala stanoveným výukovým cílům a specifickým podmínkám jednotlivých tříd. Obsahem kontrolovaných vyučovacích hodin bylo ústní a písemné opakování aritmetického učiva, řešení slovních úloh a upevňování základních geometrických dovedností. Učivo bylo interpretováno věcně správně, použité metody a formy práce měly různou, převážně velmi dobrou úroveň. Žáci byli účelně motivováni zařazováním prvků dramatické výchovy, uplatňováním mezipředmětových vztahů s důrazem na přírodovědné učivo a vhodnou aktualizací.

Ke kladům zhlédnutých vyučovacích hodin patřilo užití metody konkretizace a abstrakce, zadávání problémových úloh, procvičování matematických spojů prostřednictvím písně, vyvážené střídání práce ve dvojicích a skupinách. Aktivitu a zájem žáků podpořila efektivní metoda osvojování nového učiva, která byla založena na didaktické hře vycházející z vlastních zkušeností žáků.

Negativní bylo účelové zadávání samostatné práce bez promýšlení sledovaných cílů a užívání

nejednotné matematické symboliky. Hodnocení výkonů žáků slovní pochvalou i známkou bylo vždy objektivní. Kladné oceňování snahy splnit zadaný úkol přispívalo k posilování aktivity a sebevědomí žáků.

Kvalita výuky matematiky je velmi dobrá.

Společná zjištění při hodnocení výuky v 6. - 9. ročníku

Všichni učitelé sledovaných předmětů (český jazyk, cizí jazyk, dějepis, přírodopis) splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti dané platnými právními předpisy.

Vzájemná interakce a komunikace mezi žáky ve sledovaných hodinách byla založena na přátelských vztazích, učitelé vytvářeli dostatečný prostor k prezentování zkušeností, poznatků a názorů žáků z probírané oblasti učiva, usilovali o rozvoj jejich komunikativních kompetencí.

Personální podmínky pro výuku sledovaných předmětů a vzájemná interakce a komunikace mezi učiteli a žáky jsou vynikající.

Cizí jazyk

Anglický jazyk

Výuka většiny vyučovacích hodin předmětu probíhá ve speciální jazykové učebně, jejíž prostředí vyhovuje psychohygienickým požadavkům, její výzdoba je podnětná a motivující. Zařazení předmětu do rozvrhu, uplatňované metody a formy práce respektují didaktické a psychohygienické zásady. Používané učebnice odpovídají současné komunikativní orientaci výuky cizího jazyka. Učitelé předmětu využívají zvukových nahrávek k textům učebnic, slovníky, autentické materiály a názorné pomůcky.

Stavba všech kontrolovaných hodin byla promyšlená, sledovala splnění výchovných a vzdělávacích cílů. Produktivní a receptivní řečové dovednosti si žáci rozvíjeli v rámci tematických okruhů a řečových situací, jejichž prostřednictvím se seznamovali s realitami zemí, v nichž je úředním jazykem angličtina, i s realitami domácími. Současně učitelé vedli žáky k uvědomělému poznání jazykových znalostí. Při probírání reálií uplatňovali mezipředmětové vztahy a aktualizaci učiva. Žáci byli aktivizováni promyšlenou volbou metod a střídáním různých forem práce, průběžným objektivním hodnocením i možností uplatnění samostatného a aktivního učení. V nižších ročnících byla účelně propojena výuka jazyková s pohybovou, hudební a výtvarnou, zejména v částech hodin, v nichž probíhal audioorální výcvik. Většina vyučovacích hodin se vyznačovala efektivním využitím vyučovacího času.

Nežádoucí projevy chování žáků nebyly zaznamenány, žáci projevovali k výuce pozitivní vztah.

Kvalita výuky předmětu anglický jazyk je vynikající.

Francouzský jazyk

Předmět je zařazen jako nepovinný do osmého a devátého ročníku. Materiálně-technické podmínky umožňují kvalitní výuku s využitím efektivních metod a forem práce. Vzhledem k tomu, že výuka předmětu probíhá v odpoledních hodinách, učitelka zařazovala relaxační techniky, soutěže a hry. Žáky aktivizovala průběžným pozitivním hodnocením.

Kvalita výuky předmětu je vynikající.

Německý jazyk

ČŠI hodnotila kvalitu výuky předmětu německý jazyk ve třetím až devátém ročníku.

Hospitace se uskutečnily jak ve skupinách, kde je německý jazyk vyučován od třetího ročníku jako první cizí jazyk, tak i ve skupinách, v nichž si žáci v šestém ročníku zvolili německý jazyk jako druhý cizí jazyk.

Tříhodinová týdenní dotace předmětu byla v učebním plánu jednotlivých tříd dodržena.

Tematické plány učiva, které byly učitelkami po projednání v předmětové komisi zpracovány, vycházejí z učebních osnov vzdělávacího programu Základní škola s rozšířeným vyučováním cizích jazyků. Současně zabezpečují kontinuitu výuky v jednotlivých ročnících.

Vzdělávací cíle sledovaných vyučovacích hodin se shodovaly s obsahem učebních osnov a byly stanoveny přiměřeně k jazykové vyspělosti žáků.

Materiální zabezpečení výuky vhodnými učebnicovými soubory, odbornými jazykovými příručkami, autentickými texty, audiovizuální technikou a názornými pomůckami je příkladné. Jazyková učebna je využívána rovnoměrně všemi jazykovými skupinami.

Zařazení předmětu německý jazyk do rozvrhu hodin jednotlivých tříd respektuje psychohygienické a didaktické zásady. Pouze v jedné třídě třetího ročníku je německý jazyk nevhodně kumulován do tří po sobě následujících dnů. Častým a vhodně zvoleným střídáním činností, využitím pohybových a jazykových her bylo zabezpečeno při výuce předmětu dodržování psychohygienických kritérií.

Organizace vyučovacích hodin, střídání frontální, skupinové i individuální formy práce s hojným a účelným využíváním samostatné práce žáků (např. písemné zadání úkolů pro jednotlivce a skupiny), demonstračních názorných pomůcek a zejména vytvářením partnerského prostředí přispěly k aktivizaci a efektivitě výuky. Ve sledovaných vyučovacích hodinách výrazně převažovaly činnosti s mluveným projevem, které vyžadovaly od žáků spolupráci. Účelně byl zařazen poslech, hlasité čtení, dramatické improvizace, u mladších žáků sborové formy práce, které aktivizovaly méně smělé žáky. Při výuce byla prioritně sledována zásada aktivní komunikativnosti. Příkladem způsobem byl veden se žáky - začátečníky tzv. audioorální kurz, při němž se projevila vysoká kultura jazykového projevu učitelů.

Psychosociální podmínky výuky příznivě ovlivňovaly učitelky svou úrovní lingvodidaktických kompetencí i schopností mezilidské komunikace se žáky, přiměřenou náročností, vstřícností, tolerancí a vlídností. Ve vyučovacích hodinách bylo vytvořeno pracovní prostředí, které v žácích vzbuzovalo důvěru, podporovalo jejich sebevědomí, rozvíjelo optimálně jejich jazykové dovednosti a přispívalo k vytvoření jejich pozitivního vztahu k výuce německého jazyka.

Kvalita výuky předmětu německý jazyk je vynikající.

Český jazyk

Čtyřhodinová týdenní dotace předmětu český jazyk odpovídá ve všech ročnících zvolenému učebnímu plánu. Povinnou výuku českého jazyka nerozšiřuje žádný nepovinný ani volitelný předmět. Perspektivním plánováním výuky pro tento školní rok se zabývaly učitelky na prvním jednání předmětové komise, kde mimo jiné projednaly četnost, rozsah a obsahovou náplň slohových prací.

Ve všech šestých až devátých ročnících pracují žáci s jednotnou řadou jazykových a literárních učebnic. Ve škole je k dispozici dostatek funkční didaktické techniky, potřebných jazykových příruček pro žáky, alternativních učebnic, metodické a odborné literatury pro učitele, nástěnných mluvnických přehledů i nejnovějších pomůcek do literatury. Knižní fond školní knihovny obsahuje ve více výtiscích tituly mimočítankové četby, encyklopedické a odborné literatury. Pro nedostatek finančních prostředků se v posledních letech nakupují knihy v omezené míře. Výpůjční doba i řád knihovny jsou stanoveny, žáci ji prokazatelně

navštěvují.

Výukové cíle sledovaných jazykových i literárních vyučovacích hodin odpovídaly obsahem i časovým zařazením učebním osnovám a zpracovaným tematickým plánům učiva. Rozsah probíraného učiva a jeho náročnost byly přizpůsobeny schopnostem a věku žáků.

Učitelky získaly zájem žáků promyšlenou stavbou a organizací vyučovacích hodin s jasným a konkrétním vzdělávacím cílem. Výuka byla vedena převážně frontálně s vhodně a účelně zvolenými činnostmi, při kterých měli žáci příležitost uplatnit znalosti z mluvnice, slohu a z literatury i poznatků z dalších předmětů, např. dějepisu. K pozitivům výuky patřila aktualizace učiva, dostatek příležitostí k rozvíjení komunikativních dovedností žáků, zadávání zajímavých a tvořivých úkolů při samostatné a skupinové práci a také efektivní využití jazykových příruček, citací literárních ukázek a dalších učebních pomůcek. Aktivně a úspěšně pracovali žáci zejména ve vyučovacích hodinách slohu.

Zadávané úkoly ve vyučovacích hodinách ani domácí úkoly nebyly učitelkami diferencovány podle schopností žáků.

V průběhu výuky si učitelky ověřovaly míru pochopení probíraného učiva, dbaly na správnost vyjadřování a průběžně výkon žáků slovně hodnotily. Objektivní a převážně pozitivní hodnocení žáky aktivizovalo.

Hodiny se vyznačovaly odbornou přesností.

Kvalita výuky českého jazyka ve třídách 6. - 9. ročníku je velmi dobrá.

Přírodovědné předměty (přírodopis, přírodověda)

Týdenní počet hodin obou sledovaných předmětů odpovídá učebnímu plánu realizovaného vzdělávacího programu. Rozpracování obsahu učiva do jednotlivých ročníků je provedeno v souladu s učebními osnovami a respektuje kontinuitu výuky. Okruh témat pro laboratorní práce v přírodopisu je stanoven, náměty k praktickým činnostem, které je možno volit na základě podmínek školy (vybavenosti pomůckami), plánování nezahrnuje. Praktické dovednosti si mohou zájemci prohlubovat ve zdravotním kroužku. Bezprostřední příprava všech učitelů se vyznačovala promyšleností při volbě učebních činností a vhodným výběrem didaktických prostředků.

Odborná učebna pro přírodopis není ve škole zřízena, současné prostorové možnosti školy její vybudování neumožňují. Vybavení pomůckami umožňuje plnit učební osnovy. Vedle klasických dvojrozměrných pomůcek statického charakteru je kabinet vybaven i videokazetami k jednotlivým tematickým celkům. Většina učeben, v nichž probíhá výuka přírodovědy a přírodopisu, videoprojekci umožňuje. Jejich podnětnost vzhledem k těmto předmětům (prezentace trvalého názoru) je poměrně málo účinná. Hlavním zdrojem informací, pravidelně využívaným ve výuce, jsou učebnice, které tvoří ucelenou řadu. Další informace mohou žáci čerpat z tematických encyklopedií soustředěných ve školní knihovně. Slouží především motivačně, k povzbuzení zájmu žáků, nebo pro přípravu jejich individuální nebo skupinové práce k probírané tematice.

Nedostatky v dodržování psychohygienických zásad nebyly v průběhu vyučování zjištěny, učitelé volili tempo výuky přiměřené věku žáků a střídali učební činnosti. Na prvním stupni je účelně spojovali s pohybem žáků v prostoru učebny. Zařazení sledovaných předmětů do rozvrhu hodin je z hlediska náročnosti na psychiku žáků a pravidelnosti výuky v průběhu týdne vhodné.

Výběr vyučovacích metod byl adekvátní charakteru učiva a stanoveným výukovým cílům. Nové poznatky byly vyvozovány názorně, často za spoluúčasti žáků a v návaznosti na předcházející učivo. Převažovaly slovní metody (popis, vysvětlování, rozhovor) ve spojení s metodami názornými (demonstrace obrazová a přírodnin). Využití didaktické techniky bylo

ojedinelé. Převažující frontální výuka byla kombinovaná s individuální samostatnou prací, jen ojedinelé se skupinovou. Charakter zadávaných úkolů a typy otázek směřovaly k rozvoji logického myšlení, vytváření souvislostí a aplikaci poznatků do praxe. Účinek verbálních metod byl zvyšován poutavostí výkladu a dobrými komunikačními schopnostmi vyučujících. Přibližně polovina navštívených hodin měla i činnostní charakter, ve většině směřovalo pedagogické působení učitelů k vytváření dovedností žáků pracovat samostatně a k aplikaci poznatků z teorie do praxe. K dalším kladům výuky patřilo sledování mezipředmětových vztahů, dodržování odborné terminologie a rozvoj komunikativních dovedností žáků.

V úvodu hodin byli žáci nejčastěji motivováni pouhým sdělením náplně hodiny, ojedinelé prostřednictvím řízeného rozhovoru a videoprojekce. V průběhu vyučovacích hodin byla pozornost žáků udržována především zajímavostí výkladu učitelů a vhodným výběrem praktických činností žáků. V jejich hodnocení převažovalo motivující slovní komentování výkonu. Klasifikace bylo vzhledem k počátku školního roku využito jen ojedinelé. Sebehodnocení nebo vzájemného hodnocení žáků využito nebylo.

Kvalita výuky přírodovědných předmětů je velmi dobrá.

Pracovní činnosti

Učební plán je plněn, předmět je vyučován ve všech ročnících v jednohodinové týdenní dotaci. V plánování obsahové náplně předmětu je sledováno, aby žáci v průběhu školní docházky prošli všemi tematické celky, stanovenými učebním plánem. Různorodost zařazených témat vhodně přispívá k profesionální orientaci žáků a k upevnování jejich praktických dovedností. Zjištěné nedostatky v časovém rozvržení učiva byly v průběhu inspekce odstraněny.

Pro výuku předmětu jsou z hlediska materiálního zabezpečení i stanovené odborné a pedagogické způsobilosti učitelů vytvořeny příznivé podmínky.

Po znovuzavedení předmětu do učebního plánu tříd s rozšířeným vyučováním jazyků došlo k postupné obnově a modernizaci materiálně-technického zabezpečení předmětu, které v současné době umožňuje zcela plnit učební osnovy. Pro výuku pracovních činností slouží moderní cvičná kuchyň, odborná učebna fyziky, počítačová učebna, pozemek s vytápěným skleníkem a menší dílna (nevhodné pracovní stoly) vybavená základními ručními nástroji.

V průběhu navštívených vyučovacích hodin byly dodržovány psychohygienické zásady, při částečně jednostranné zátěži (vystřihování nůžkami) bylo vhodně zařazeno kompenzační cvičení. Individuální pracovní tempo žáků vyučující respektovali. Dělením tříd na skupiny (od třetího ročníku) je dodrženo hledisko bezpečnosti práce a ochrany zdraví žáků.

ČŠI pozitivně hodnotí vhodnou organizaci práce většiny hodin, zařazení slovní i praktické instruktáže, poskytování individuální pomoci žákům, uplatňování mezipředmětových vztahů a sledování výchovné stránky vyučování. Z organizačních forem převažovala samostatná individuální práce se společným námětem, učitelé nevyužili možnosti diferenciací úkolů. Učivo informativního charakteru bylo podáno srozumitelně, expozice vycházela ze zkušeností žáků, dílčím nedostatkem byla v ojedinelých případech přílišná verbalizace na úkor praktických činností a nedostatečná zpětná vazba.

K motivaci bylo využito příkladu vzorových výrobků, aktualizace učiva a průběžné povzbuzující hodnocení práce žáků spojené s radou a případnou pomocí.

Kvalita výuky předmětu pracovní činnosti je na velmi dobré úrovni.

Společenskovědní předměty (dějepis, občanská výchova)

Příprava a plánování výuky vyplývají ze specifických cílů předmětů. Výběr učiva a jeho

strukturalizace vychází z jejich charakteru a je jim podřízena i organizace výuky. Žáci se zúčastňují různých exkurzí, navštěvují výstavy, expozice, muzea a kulturní památky. Kvalitu výuky předmětů a následně rozvoj poznávacích dovedností i hodnotových postojů žáků příznivě ovlivňuje účast školy v různých vzdělávacích projektech.

Zvolené metody a formy práce vedly žáky k vytváření klíčových poznatků, chápání významu získaných vědomostí ve vzájemných souvislostech i k osvojení dovednosti pracovat s písemnými zdroji informací odborného, encyklopedického i populárně naučného charakteru. Všechny tyto pomůcky byly v době inspekce v průběhu výuky vhodně využívány. Rozmanité pracovní postupy, skupinová výuka i individuální přístup učitelů k žákům umožňovaly osvojování základních myšlenkových operací (analýza, syntéza, zobecňování atd.). Míra využívání a uplatňování efektivních metod a forem se lišila, převažovaly prvky aktivního učení a skupinové práce. Rezervy zůstávají ve využívání softwarových výukových programů a výpočetní techniky. Z rozhovoru s učiteli i ze studia písemných materiálů školy vyplývá, že ve výuce je kromě písemných pramenů běžně využívána audiovizuální technika, učivo je aktualizováno prostřednictvím krátkých dokumentů, televizních záznamů, denního tisku a dobrovolných tematických úkolů zpracovaných žáky písemnou nebo ústní formou.

Při hodnocení učitelé sledovali, v jaké míře a kvalitě si žáci osvojili poznatky a dovednosti získané v minulém školním roce, jak chápou učivo v širších celcích a dokážou ho využívat při řešení poznávacích a praktických situací. Těmto kritériím odpovídala i systematizace již probraného učiva. Přiměřený důraz byl kladen na slovní projev žáků. Rozvoj komunikativních dovedností žáků učitelé podporovali zadáváním samostatných úkolů jednotlivě i v rámci skupiny. Uplatňování převážně efektivních metod a forem práce podporovalo vytváření dovednosti pracovat v kolektivu, přijímat rozhodnutí a obhajovat vytvořený názor. Výuka občanské výchovy byla výrazně poznamenána formováním a rozvíjením občanského profilu žáků. Byli vedeni k utváření postojů k důležitým oblastem lidského života. K pochopení cílů probíraných témat použila učitelka řešení modelových situací a sebehodnocení.

Kvalita výuky společenskovedních předmětů je příkladná.

Hodnocení kvality vzdělávání

V kvalitě vzdělávání sledovaných předmětů v prvním až devátém ročníku výrazně převažují pozitiva nad negativy.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Zpracovaná koncepce (1999-2003) i roční plán práce vycházejí z realizovaného vzdělávacího programu, dosažených výsledků výchovně-vzdělávací práce, z tradice školy - z jejího zaměření na rozšířené vyučování cizích jazyků, a stávajících podmínek školy. Poskytují jasnou představu o záměrech vedení školy pro stanovené období. Oba tyto materiály upřednostňují při realizaci vzdělávacího programu Základní škola talentované žáky. Zpracované dokumenty nepočítají s možností poskytovat základní vzdělání žákům, kteří nesplňují kritéria pro zařazení do tříd s rozšířeným vyučováním jazyků.

Prostředky pro realizaci stanovených cílů jsou vymezeny rámcově, v některých případech chybí jejich jednoznačné a konkrétní vymezení.

Dalšími prioritami školy jsou:

- rozvíjení partnerských vztahů mezi učiteli a žáky, příjemné atmosféry a pracovního prostředí

- oblast prevence sociálně-patologických jevů, prohlubování součinnosti školy a rodiny
- využívání adekvátních metod a forem práce vyučujících, které podporují rozvoj aktivity a tvořivosti žáků
- účast školy a zapojení žáků do různých mezinárodních projektů a soutěží, možnost žáků i učitelů získávat prostřednictvím výchovně-vzdělávacích pobytů informace o partnerských školách, životě a tradicích v různých zemích
- podpora dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků
- zvýšení podílu pracovníků školy na jejím řízení, zdokonalování odborného řízení a metodické činnosti vedení školy

Do systému plánování jsou zařazeny plány porad pedagogické rady (včetně termínů a programu), třídních schůzek, výchovné poradkyně, plány prevence patologických společenských jevů včetně protidrogové prevence a plány činnosti a opatření za mimořádných situací ve škole. Termínované stanovení úkolů umožňuje učitelům i vedení školy jejich zabezpečení s dostatečným předstihem. Krátkodobé týdenní plány práce jsou funkční. V plánování školy není vymezena oblast činnosti metodických orgánů.

Výuka probíhá podle schválených učebních dokumentů. Stanovené minimální počty hodin pro vyučovací předměty a týdenní časová dotace pro jednotlivé ročníky jsou dodrženy. V rozvržení učební látky byly zjištěny dílčí nedostatky (viz kvalita vzdělávání).

Nabídka nepovinných předmětů je omezena pouze na pohybové hry (první stupeň) a francouzský jazyk (druhý stupeň).

Kvalita, rozsah a účelnost plánování jsou vzhledem k velikosti a podmínkám školy na velmi dobré úrovni.

Organizování

Organizační uspořádání školy vyplývá ze statutu právního subjektu, kterým se škola stala 1. července 2000. Statutárním orgánem je ředitelka školy, která v souladu se zákonem č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě, ve znění pozdějších úprav, a vyhláškou MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole, ve znění platných úprav, delegovala kompetence na další pracovníky i pedagogickou radu. Posílena je funkce třídního učitele, který kromě běžných organizačních záležitostí provádí základní diagnostickou činnost na základě pozorování a vyhodnocování studijních výsledků žáka a navrhuje a přijímá další opatření. Mimo pedagogickou radu využívá ředitelka školy jako další poradní orgány metodické sdružení a předmětové komise. V jejich činnosti jsou kvalitativní rozdíly. Příkladná je práce předmětových komisí cizích jazyků a společenskovedních předmětů, která je systémová a koncepční, obzvláště v oblasti metodické. Přispívá nejen k realizaci kvalitní výuky předmětu, ale i k plnění některých prioritních cílů školy. Rezervy byly zjištěny ve spolupráci členů metodického sdružení a některých předmětových komisí.

Organizace vyučování žáků odpovídá obecně závazným právním předpisům, je dodržen maximální počet vyučovacích hodin v jednom dni i délka přestávek. Při výuce cizích jazyků jsou třídy vždy děleny na skupiny. Školní řád byl projednán s pracovníky školy a vydán se souhlasem pedagogické rady. Jeho ustanovení vytváří předpoklady k pozitivnímu formování osobnosti žáka a prostor pro partnerský vztah mezi školou, žáky i rodiči.

ČŠI se v souvislosti s kontrolou a hodnocením organizačního uspořádání zaměřila také na způsob převádění žáků, kteří nesplňují kritéria pro výběr do tříd s rozšířeným vyučováním jazyků, do jiné základní školy. Zjistila, že ředitelka školy převádí žáky bez prokazatelného souhlasu jejich zákonných zástupců. Při zápisu do 1. ročníku je pouze upozorňuje, že v případě neúspěchu při výběrovém řízení do 3. ročníku budou žáci přeřazeni na jinou základní školu. Tento postup není v souladu s vyhláškou MŠMT ČR č. 291/1991 Sb.,

o základní škole, v platném znění.

Informační systém umožňuje rychlý přenos informací uvnitř školy i směrem k rodičům a veřejnosti. Ve škole pracuje pod vedením zástupkyně ředitelky žákovský parlament, jehož prostřednictvím se žáci mohou vyjadřovat k výchovně-vzdělávací činnosti školy i ke způsobu výuky v jednotlivých předmětech. Rodičům jsou předávány informace standardním způsobem – prostřednictvím třídních schůzek, žákovských knížek i osobním kontaktem v případě aktuální potřeby. Při škole pracuje sdružení rodičů, v jednání je založení rady školy. Kvalitním zdrojem informací je výroční zpráva, bulletin a různé audiovizuální záznamy ze života školy. Na veřejnosti se škola prezentuje pořádáním dnů otevřených dveří, školních a mimoškolních akcí (školní akademie, zahraniční zájezdy apod.), zapojením žáků do různých mezinárodních projektů (viz další zjištění), významné jsou úspěchy žáků v soutěžích a olympiádách.

Organizační uspořádání a informační systémy jsou funkční, mají velmi dobrou úroveň.

Vedení a motivování pracovníků

Hlavními nástroji, které ředitelka školy využívá při řízení, jsou písemně zpracované plány a výsledky kontrolní činnosti. Vedení školy vyžaduje plnění pracovních povinností daných platnými právními předpisy a vnitřním řádem školy. Zpětně je všem učitelům umožněno vyjádřit se k chodu školy při přímém osobním jednání, prostřednictvím předmětových komisí, metodického sdružení, na provozních a pedagogických poradách.

Ředitelka školy pružně reaguje na aktuální změny v provozu školy a v oblasti modernizace výuky předmětů cizí jazyky a občanská výchova. Vyučující těchto předmětů se podílejí na dalším vzdělávání učitelů celého okresu, poskytují jim metodickou a odbornou pomoc, sami se zapojují do vzdělávacích projektů vyhlášených různými domácími i zahraničními organizacemi. Při výběru nových pracovníků klade ředitelka školy důraz na odbornou a pedagogickou způsobilost.

Systém odměňování pracovníků bude ředitelkou školy v souvislosti se získáním právní subjektivity přehodnocen. Dosud používaná kritéria pro udělování nadtarifních složek platu především zvýhodňovala učitele, kteří vykazovali práci nad rámec pracovních povinností. Se stanovenými kritérii byli seznámeni všichni učitelé. Kvalitu jejich práce hodnotilo vedení školy dvakrát ročně.

Pomoc novým a začínajícím učitelům je účinně zajištěna z řad zkušených učitelů.

Zavedený systém sebehodnocení školy se neujal.

Vedení školy zavedlo systém hodnocení a motivování pracovníků, jeho kvalita je velmi dobrá.

Kontrolní mechanismy

Vedení školy vytvořilo kontrolní systém, který sleduje všechny oblasti života školy. Pečlivě zpracovaný plán kontroly vychází z platných právních předpisů a koncepčních záměrů. Z provedených kontrol jsou pořizovány zápisy, s návrhy opatření a s termíny následných kontrol.

Kvalita výuky je zjišťována především při hospitacích. Záznamy z provedených hospitací mají dobrou vypovídací úroveň a jsou projednávány s každým pedagogickým pracovníkem. Vedení školy při nich sleduje motivaci, věcnou správnost výkladu učiva, používání pomůcek, klasifikaci, kázeň, podnětnost a estetičnost prostředí, úroveň žákovských prací, objektivnost a četnost klasifikace, vzájemný vztah učitele a žáka, plnění osnov, administrativní úroveň při vyplňování povinné dokumentace třídního učitele (třídní knihy a výkazy, případně katalogové

listy). V době konání inspekce nebyly při její kontrole v hospitovaných třídách zjištěny nedostatky. Ředitelka školy ve spolupráci s předmětovými komisemi výsledky kontrol analyzuje, zabývá se zjišťováním příčin nedostatků i prostředky a způsoby jejich odstranění.

Rezervy v kontrolní činnosti byly zjištěny v oblasti plánování a rozvržení obsahu učiva, především u učitelů na prvním stupni.

K posouzení výsledků výuky škola využívá vlastní testy, sleduje umístění žáků v různých soutěžích. Významným ukazatelem je padesátiprocentní úspěšnost v přijetí žáků na víceletá gymnázia.

Systém vnitřní kontroly vůči celé organizační struktuře je vytvořen, jeho rozsah a kvalita jsou velmi dobré.

Hodnocení kvality řízení

Kvalita řízení je velmi dobrá.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Školní družina

Součástí školy je školní družina se čtyři odděleními. Všechny vychovatelky splňují požadavky odborné a pedagogické způsobilosti, vedoucí vychovatelka je určena. Povinná dokumentace je vedena. Je zpracován roční plán práce, vnitřní řád školní družiny a týdenní skladba zaměstnání.

Počet přihlášených žáků nepřesahuje stanovený limit. Činnost školní družiny probíhá v kmenových učebnách a jedné samostatné herně. Vybavení učeben odpovídá požadavkům výchovně-vzdělávacího programu stanovenému pro školní družinu. Fond učebních pomůcek a stavebnic je zastaralý, za finanční spoluúčasti SRPŠ (Sdružení rodičů a přátel školy) je postupně doplňován.

Zvolené metody a formy práce odpovídaly daným podmínkám a složení jednotlivých oddělení. Při hospitacích bylo zjištěno dodržování pedagogických a psychohygienických zásad. Vychovatelky vytvářely vyváženě prostor pro individuální i skupinovou práci. Vzdělávací postupy včetně aktivizující motivace byly účinně zaměřeny na rozvíjení prvků smyslové výchovy. K rozvoji dětské představivosti, fantazie a citů směřovala společná četba spojená s besedou, manipulační dovednosti žáků byly upevňovány hrou s konstrukčními stavebnicemi. Vhodně byla zařazena práce s výpočetní technikou. Při školní družině pracují kroužky keramický a sportovní.

Komunikace mezi vychovatelkami a žáky je založena na partnerství, vzájemném respektování a důvěře.

Činnost školní družiny má velmi dobrou úroveň.

Další zjištění

- Ve školním roce 2000/2001 škola oslaví 80 let trvání. K této příležitosti jsou připravovány různé prezentační akce a kulturní programy.
- Třetí rok je škola zapojena do programu Sokrates – Comenius. Práci na projektu si žáci rozšiřují své zeměpisné, historické a kulturní znalosti o Evropě i jazykové znalosti, schopnost pracovat s různými zdroji informací včetně multimédií. Získávají informace o školství v partnerských zemích Velké Británie, Švédska, Itálie a Belgie. Do jednotlivých projektů jsou aktivně zapojeni téměř všichni žáci druhého stupně, a to především v předmětech anglický jazyk, český jazyk, francouzský jazyk, německý jazyk, hudební výchova, občanská výchova, výtvarná výchova, dějepis a zeměpis. V tomto školním roce škola vstupuje do závěrečného roku spolupráce se zahraničními školami. Bude organizátorem schůzky koordinátorů jednotlivých škol. Plánuje zapojení školy do dalšího mezinárodního projektu v rámci Evropského roku jazyků 2001.
- V rámci Miami Projektu, který vznikl spoluprací s Univerzitou Palackého v Olomouci a Miami University, Oxford, Ohio, je žákům 9. ročníku nabízen kurz americké angličtiny. Jeho cílem je zlepšení komunikativních schopností, rozšíření slovní zásoby a vědomostí o realitách USA.
- Ve spolupráci s katedrou občanské výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci se škola podílela na tvorbě nové učebnice pro výuku předmětu na základních školách.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Podkladová inspekční dokumentace
- Rozhodnutí o změně zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení č. j. 1748/99 ze dne 12. 5. 1999
- Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1999/2000
- Učební dokumenty
- Koncepce rozvoje školy, roční plán, plán kontrolní činnosti na školní rok 2000/2001
- Školní řád
- Tematické plány učiva sledovaných předmětů
- Zápisy z jednání metodického sdružení a předmětových komisí sledovaných předmětů
- Dokumentace školní družiny
- Povinná dokumentace školy podle § 38 a) zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol, ve znění pozdějších předpisů
- Vzorky sešitů a písemných prací sledovaných předmětů, laboratorní práce z fyziky a přírodopisu, žákovské knížky a deníčky
- Organizační uspořádání školy ze dne 1. července 2000
- Zápisy z jednání pedagogických rad – školní rok 1999/2000
- Personální dokumentace učitelů sledovaných předmětů
- Rozvrh hodin pro školní rok 2000/2001
- Dokumentace ředitelky školy, která se vztahuje k přestupu žáků na jinou školu (podpisy rodičů dětí přijímaných do 1. ročníků, kterými stvrzují, že byli seznámeni s možností

přechodu svých dětí po absolvování 2. ročníku, v případě neúspěchu při výběrovém řízení, do tříd s rozšířeným vyučováním jazyků, školní rok 1999/2000).

ZÁVĚR

Hodnocení kvality vzdělávání

- Výuka probíhá podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2, od třetího ročníku s učebním plánem s rozšířeným vyučováním jazyků čj. 16 333/96-22-21. Žáci, kteří nesplní kritéria výběrového řízení do třetích ročníků, jsou převedeni po absolvování druhého ročníku na jinou základní školu.
- V souladu se specifickými cíli jednotlivých předmětů se učitelé zaměřují na projevy žáků v oblasti poznávací, činnostní i hodnotové. Ovlivňujícím rysem je individualizace a diferenciacíe vzdělávacích postupů na žáka talentovaného a hodnotově pozitivně orientovaného. Tito žáci tvoří většinu v celkovém počtu žáků školy.
- Obsah učiva i týdenní počty vyučovacích hodin sledovaných předmětů byly v souladu s platnými učebními dokumenty. V plánování učiva předmětů český jazyk a matematika v prvním až pátém ročníku byly zjištěny dílčí nedostatky.
- Kvalita výuky českého jazyka a matematiky na prvním stupni je velmi dobrá. Učitelé převážně využívali metody a formy práce, které žáky vedly k aktivnímu osvojování vědomostí a dovedností. Dbali na diferencování úkolů podle individuálních schopností žáků.
- Kvalita výuky cizích jazyků a společenskovedních předmětů je vzhledem k podmínkám, používaným metodám i formám práce vynikající. Kvalita vzdělávání v ostatních sledovaných předmětech český jazyk, pracovní činnosti a přírodovědné předměty je velmi dobrá.
- Práce školní družiny má velmi dobrou úroveň.

Hodnocení kvality řízení

- Stanoveným prioritám, které souvisí především s orientací školy na rozšířenou výuku jazyků, je věnována zvýšená pozornost. Škola ve svých koncepčních záměrech nepočítá s možností poskytovat základní vzdělání i žákům, kteří nesplňují kritéria pro zařazení do tříd s rozšířeným vyučováním jazyků. Vychází z tradic školy a nereaguje v dostatečné míře na současné změny a trendy ve vývoji základního školství.
- V kvalitě organizování práce školy se vyskytly nedostatky ve způsobu převádění žáků, kteří po absolvování druhého ročníku nesplnili kritéria pro zařazení do tříd s rozšířeným vyučováním cizích jazyků, na jiné školy, kdy si ředitelka prokazatelným způsobem nevyžaduje souhlas zákonných zástupců žáků.
- Kvalita kontrolní činnosti je velmi dobrá.
- Plánování, organizování i kontrolní mechanismy tvoří provázaný systém. Dílčí úpravy budou ředitelkou školy provedeny v oblasti vedení a motivování pracovníků.

Řízení školy je i přes zjištěné nedostatky v oblasti dodržování platných právních předpisů velmi dobré, v kvalitě vzdělávání sledovaných předmětech převažují pozitiva nad negativy.

Finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu byly na nákup učebních pomůcek (český jazyk a pracovní činnosti) a učebnic sledovaných předmětů čerpány účelně a v souladu se schválenými učebními dokumenty. Posuzováno bylo období od počátku roku 2000.

ČŠI hodnotí Základní školu Olomouc, Hálkova 4, jako školu velmi dobrou, s příkladnou výukou cizích jazyků.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Lní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Dagmar Raisová	Mgr. Dagmar Raisová v. r.
Členové týmu	Mgr. Vojtěch Chromeček	Mgr. Vojtěch Chromeček v. r.
	Mgr. Blahoslav Melhuba	Mgr. Blahoslav Melhuba v. r.
	Mgr. Zonna Němcová	Mgr. Zonna Němcová v. r.
	Mgr. Lenka Zedková	Mgr. Lenka Zedková v. r.

V Prostějově dne 11. října 2000

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 23. října 2000

Razítko

Ředitelka školy	Podpis
Mgr. Božena Vítková	Mgr. Božena Vítková v. r.

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnoticí stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>
Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad: Olomouc	2000-11-09	133 155/00-05013
Zřizovatel: Obec Olomouc	2000-11-09	133 156/00-05013

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
---	---	Připomínky nebyly zaslány.